

Drsná matematika III — 9. demonstrovane
cvičení
Grafy a algoritmy: cesty a souvislost v grafech

Masarykova univerzita
Fakulta informatiky

18. 11. 2008

Obsah přednášky

Literatura

Algoritmy a reprezentace grafů

Domácí úlohy z minulého týdne

Prohledávání do šířky a do hloubky

Související komponenty grafu

Nejkratší cesty

Metrika na grafech

Dijkstrův algoritmus pro hledání nejkratších cest

Plán přednáky

Literatura

Algoritmy a reprezentace grafů

Domácí úlohy z minulého týdne

Prohledávání do šířky a do hloubky

Souvislé komponenty grafu

Nejkratší cesty

Metrika na grafech

Dijkstrův algoritmus pro hledání nejkratších cest

Kde je dobré číst?

- ▶ Jiří Matoušek, Jaroslav Nešetřil, Kapitoly z diskrétní matematiky, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, Praha, 2000, 377 s.
- ▶ Petr Hliněný, Teorie grafů, studijní materiály, <http://www.fi.muni.cz/~hlineny/Vyuka/GT/>
- ▶ Bill Cherowitzo, Applied Graph Theory, Lecture Notes, <http://www-math.cudenver.edu/~wcherowi/courses/m4408/m4408f.html>

Plán přednáky

Literatura

Algoritmy a reprezentace grafů

Domácí úlohy z minulého týdne

Prohledávání do šířky a do hloubky

Souvislé komponenty grafu

Nejkratší cesty

Metrika na grafech

Dijkstrův algoritmus pro hledání nejkratších cest

Prohledávání v grafech

Algoritmy bývají založeny na postupném prohledávání všech vrcholů v grafu. Zpravidla máme zadaný počáteční vrchol nebo si jej na začátku procesu zvolíme. V průběhu procesu pak v každém okamžiku jsou vrcholy

- ▶ *již zpracované*, tj. ty, které jsme již při běhu algoritmu procházeli a definitivně zpracovali;
- ▶ *aktivní*, tj. ty vrcholy, které jsou detekovány a připraveny pro zpracovávání;
- ▶ *spící*, tj. ty vrcholy, na které teprve dojde.

Prohledávání v grafech

Algoritmy bývají založeny na postupném prohledávání všech vrcholů v grafu. Zpravidla máme zadaný počáteční vrchol nebo si jej na začátku procesu zvolíme. V průběhu procesu pak v každém okamžiku jsou vrcholy

- ▶ *již zpracované*, tj. ty, které jsme již při běhu algoritmu procházeli a definitivně zpracovali;
- ▶ *aktivní*, tj. ty vrcholy, které jsou detekovány a připraveny pro zpracovávání;
- ▶ *spící*, tj. ty vrcholy, na které teprve dojde.

Zároveň si udržujeme přehled o již zpracovaných hranách. V každém okamžiku musí být množiny vrcholů a/nebo hran v těchto skupinách disjunktním rozdělením množin V a E vrcholů a hran grafu G a některý z aktivních vrcholů je aktuálně zpracováván.

Základní postup:

- ▶ Na počátku máme jeden aktivní vrchol a všechny ostatní vrcholy jsou spící.

Základní postup:

- ▶ Na počátku máme jeden aktivní vrchol a všechny ostatní vrcholy jsou spící.
- ▶ V prvním kroku projdeme všechny hrany vycházející z aktivního vrcholu a jejich příslušným koncovým vrcholům, které jsou spící, změním je na aktivní.

Základní postup:

- ▶ Na počátku máme jeden aktivní vrchol a všechny ostatní vrcholy jsou spící.
- ▶ V prvním kroku projdeme všechny hrany vycházející z aktivního vrcholu a jejich příslušným koncovým vrcholům, které jsou spící, změnímme statut na aktivní.
- ▶ V dalších krocích vždy u zpracovávaného vrcholu probíráme ty z něho vycházející hrany, které dosud nebyly probrány a jejich koncové vrcholy přidáváme mezi aktivní. Tento postup aplikujeme stejně u orientovaných i neorientovaných grafů, jen se drobně mění význam adjektiv koncový a počáteční u vrcholů.

Základní postup:

- ▶ Na počátku máme jeden aktivní vrchol a všechny ostatní vrcholy jsou spící.
- ▶ V prvním kroku projdeme všechny hrany vycházející z aktivního vrcholu a jejich příslušným koncovým vrcholům, které jsou spící, změnímme statut na aktivní.
- ▶ V dalších krocích vždy u zpracovávaného vrcholu probíráme ty z něho vycházející hrany, které dosud nebyly probrány a jejich koncové vrcholy přidáváme mezi aktivní. Tento postup aplikujeme stejně u orientovaných i neorientovaných grafů, jen se drobně mění význam adjektiv koncový a počáteční u vrcholů.

V konkrétních úlohách se můžeme omezovat na některé z hran, které vychází z aktuálního vrcholu. Na principu to ale nic podstatného nemění.

Pro realizaci algoritimů je nutné se rozhodnout, v jakém pořadí zpracováváme aktivní vrcholy a v jakém pořadí zpracováváme hrany z nich vycházející. V zásadě přichází v úvahu dvě možnosti zpracování vrcholů:

1. vrcholy vybíráme pro další zpracování ve stejném pořadí, jak se stávaly aktivními (fronta)
2. dalším vrcholem vybraným pro zpracování je poslední zaktivněný vrchol (zásobník).

V prvním případě hovoříme o **prohledávání do šířky**, ve druhém o **prohledávání do hloubky**.

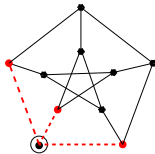
Na první pohled je zřejmá role volby vhodných datových struktur pro uchování údajů o grafu. Hranový seznam umožňuje projít všechny hrany vycházející z právě zpracovávaného vrcholu v čase lineárně úměrném jejich počtu. Každou hranu přitom diskutujeme nejvýše dvakrát, protože má právě dva konce. Zjevně tedy platí:

Na první pohled je zřejmá role volby vhodných datových struktur pro uchování údajů o grafu. Hranový seznam umožňuje projít všechny hrany vycházející z právě zpracovávaného vrcholu v čase lineárně úměrném jejich počtu. Každou hranu přitom diskutujeme nejvýše dvakrát, protože má právě dva konce. Zjevně tedy platí:

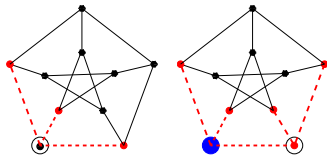
Theorem

Celkový čas realizace vyhledávání do šířky i do hloubky v čase $O((n + m) * K)$, kde n je počet vrcholů v grafu, m je počet hran v grafu a K je čas potřebný na zpracování jedné hrany, resp. jednoho vrcholu.

Ilustrace prohledávání do šířky:

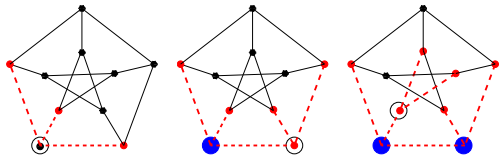

Ilustrace prohledávání do šířky:

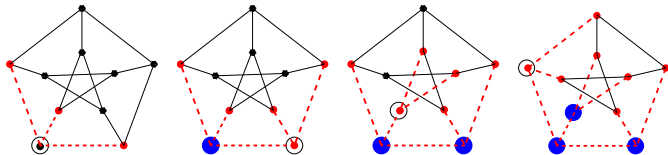
Zakroužkovaný vrchol je ten právě zpracováváný, modré velké puntíky jsou již zpracované uzly, čárkované červené hrany jsou již zpracované a červené drobné uzly jsou ty aktivní (poznají se také podle toho, že do nich již vede některá zpracovaná hrana). Hrany zpracováváme v pořadí orientace proti hodinovým ručkám, přičemž za „první“ bereme směr „kolmo dolů“.

Ilustrace prohledávání do šířky:

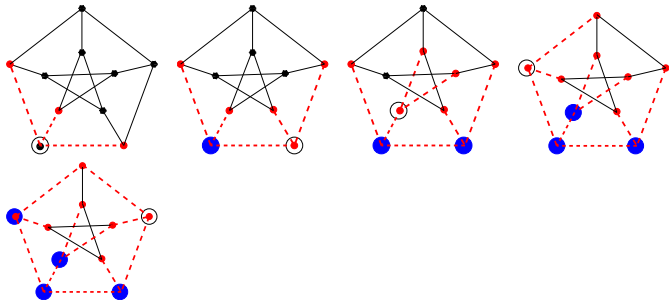
Zakroužkovaný vrchol je ten právě zpracováváný, modré velké puntíky jsou již zpracované uzly, čárkované červené hrany jsou již zpracované a červené drobné uzly jsou ty aktivní (poznají se také podle toho, že do nich již vede některá zpracovaná hrana). Hrany zpracováváme v pořadí orientace proti hodinovým ručkám, přičemž za „první“ bereme směr „kolmo dolů“.

Ilustrace prohledávání do šířky:

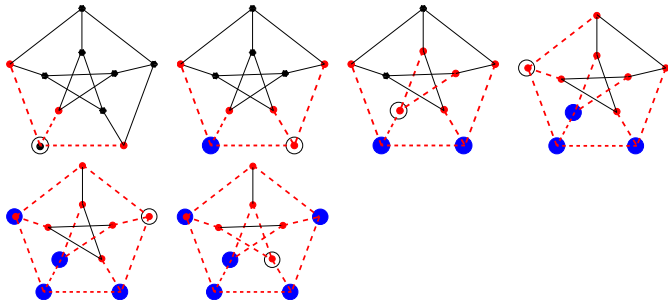
Zakroužkovaný vrchol je ten právě zpracováváný, modré velké puntíky jsou již zpracované uzly, čárkované červené hrany jsou již zpracované a červené drobné uzly jsou ty aktivní (poznají se také podle toho, že do nich již vede některá zpracovaná hrana). Hrany zpracováváme v pořadí orientace proti hodinovým ručkám, přičemž za „první“ bereme směr „kolmo dolů“.

Ilustrace prohledávání do šířky:

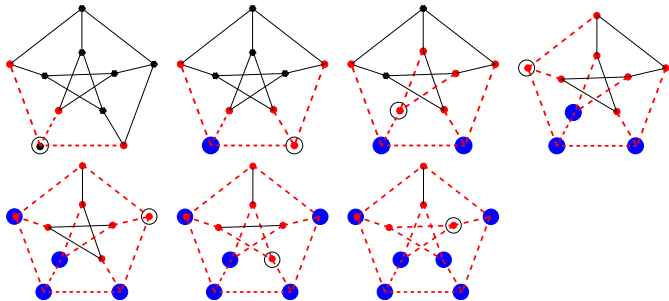
Zakroužkovaný vrchol je ten právě zpracováváný, modré velké puntíky jsou již zpracované uzly, čárkované červené hrany jsou již zpracované a červené drobné uzly jsou ty aktivní (poznají se také podle toho, že do nich již vede některá zpracovaná hrana). Hrany zpracováváme v pořadí orientace proti hodinovým ručkám, přičemž za „první“ bereme směr „kolmo dolů“.

Ilustrace prohledávání do šířky:

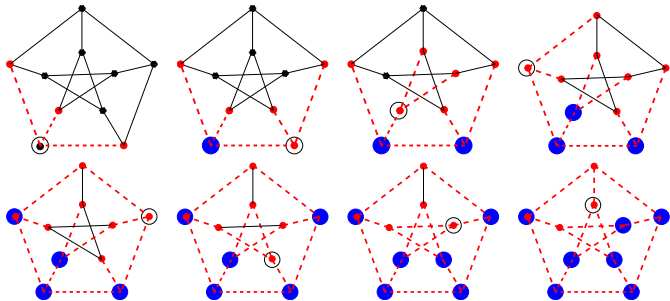
Zakroužkovaný vrchol je ten právě zpracováváný, modré velké puntíky jsou již zpracované uzly, čárkované červené hrany jsou již zpracované a červené drobné uzly jsou ty aktivní (poznají se také podle toho, že do nich již vede některá zpracovaná hrana). Hrany zpracováváme v pořadí orientace proti hodinovým ručkám, přičemž za „první“ bereme směr „kolmo dolů“.

Ilustrace prohledávání do šířky:

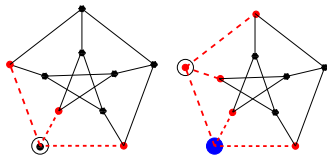
Zakroužkovaný vrchol je ten právě zpracováváný, modré velké puntíky jsou již zpracované uzly, čárkované červené hrany jsou již zpracované a červené drobné uzly jsou ty aktivní (poznají se také podle toho, že do nich již vede některá zpracovaná hrana). Hrany zpracováváme v pořadí orientace proti hodinovým ručkám, přičemž za „první“ bereme směr „kolmo dolů“.

Ilustrace prohledávání do šířky:

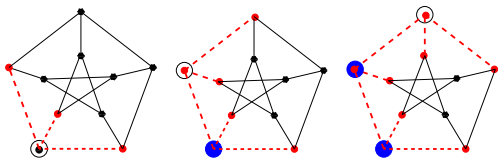

Zakroužkovaný vrchol je ten právě zpracováváný, modré velké puntíky jsou již zpracované uzly, čárkované červené hrany jsou již zpracované a červené drobné uzly jsou ty aktivní (poznají se také podle toho, že do nich již vede některá zpracovaná hrana). Hrany zpracováváme v pořadí orientace proti hodinovým ručkám, přičemž za „první“ bereme směr „kolmo dolů“.

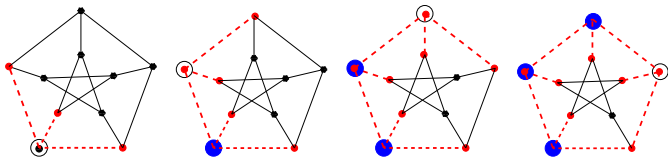
Totéž postupem „do hloubky“. Všimněte si, že první krok je stejný jako v předchozím případě.

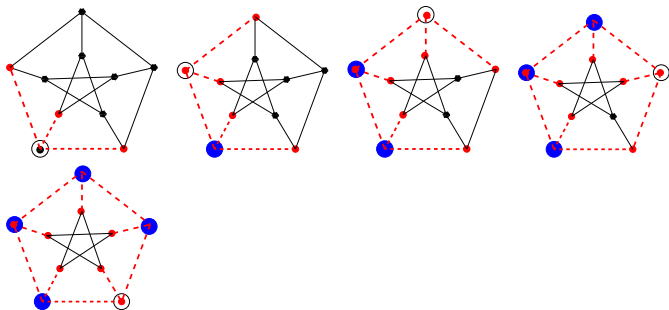
Totéž postupem „do hloubky“. Všimněte si, že první krok je stejný jako v předchozím případě.

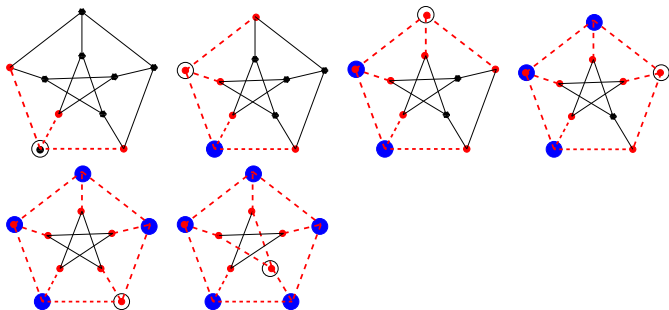
Totéž postupem „do hloubky“. Všimněte si, že první krok je stejný jako v předchozím případě.

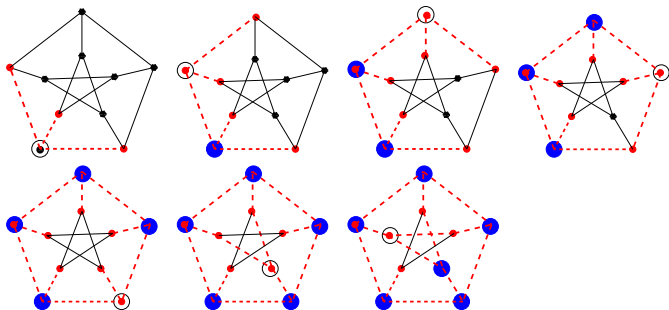
Totéž postupem „do hloubky“. Všimněte si, že první krok je stejný jako v předchozím případě.

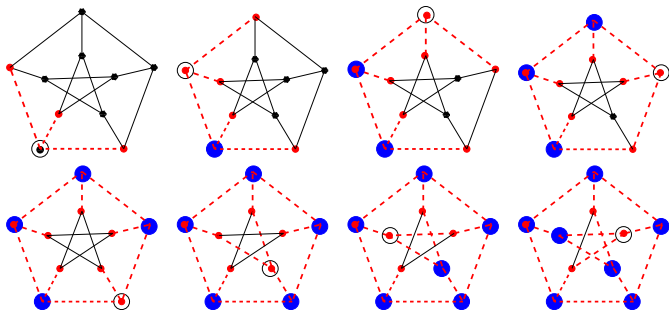
Totéž postupem „do hloubky“. Všimněte si, že první krok je stejný jako v předchozím případě.

Totéž postupem „do hloubky“. Všimněte si, že první krok je stejný jako v předchozím případě.

Totéž postupem „do hloubky“. Všimněte si, že první krok je stejný jako v předchozím případě.

Označme vrcholy v grafu K_5 postupně čísla $1, 2, \dots, 5$. Napište posloupnost hran grafu K_5 tak, jak je bude procházet algoritmus „prohledávání do šířky“, bude-li počátečním vrcholem vrchol 5 a hrany ze zpracovávaného vrcholu budeme procházet postupně podle velikosti druhého koncového vrcholu hrany (od nejmenšího).

Souvislé komponenty grafu

Definition

Nechť je $G = (V, E)$ neorientovaný graf. Na množině vrcholů grafu G zavedeme relaci \sim tak, že $v \sim w$ právě když existuje cesta z v do w . Promyslete si, že tato relace je dobře definovaná a že se jedná o ekvivalenci. Každá třída $[v]$ této ekvivalence definuje indukovaný podgraf $G_{[v]} \subset G$ a disjunktí sjednocení těchto podgrafů je ve skutečnosti původní graf G . Podgrafům $G_{[v]}$ říkáme **souvislé komponenty grafu G** .

Souvislé komponenty grafu

Definition

Nechť je $G = (V, E)$ neorientovaný graf. Na množině vrcholů grafu G zavedeme relaci \sim tak, že $v \sim w$ právě když existuje cesta z v do w . Promyslete si, že tato relace je dobře definovaná a že se jedná o ekvivalenci. Každá třída $[v]$ této ekvivalence definuje indukovaný podgraf $G_{[v]} \subset G$ a disjunktí sjednocení těchto podgrafů je ve skutečnosti původní graf G . Podgrafům $G_{[v]}$ říkáme **souvislé komponenty grafu G** .

Pro orientované grafy postupujeme stejně, pouze u \sim požadujeme aby cesta existovala z uzlu v do uzlu w nebo naopak z uzlu w do uzlu v .

Souvislé komponenty grafu

Definition

Nechť je $G = (V, E)$ neorientovaný graf. Na množině vrcholů grafu G zavedeme relaci \sim tak, že $v \sim w$ právě když existuje cesta z v do w . Promyslete si, že tato relace je dobře definovaná a že se jedná o ekvivalenci. Každá třída $[v]$ této ekvivalence definuje indukovaný podgraf $G_{[v]} \subset G$ a disjunktí sjednocení těchto podgrafů je ve skutečnosti původní graf G . Podgrafům $G_{[v]}$ říkáme **souvislé komponenty grafu G** .

Pro orientované grafy postupujeme stejně, pouze u \sim požadujeme aby cesta existovala z uzlu v do uzlu w nebo naopak z uzlu w do uzlu v .

Jinými slovy: Každý graf $G = (V, E)$ se přirozeně rozpadá na disjunktí podgrafy G_i takové, že vrcholy $v \in G_i$ a $w \in G_j$ jsou spojeny nějakou cestou právě, když $i = j$. To jsou právě souvislé komponenty grafu G .

Pro hledání všech souvislých komponent v grafu lze užít
prohledávání — dodatečnou informací, kterou musíme zpracovávat
je, kterou komponentu aktuálně procházíme.

Pro hledání všech souvislých komponent v grafu lze užít prohledávání — dodatečnou informací, kterou musíme zpracovávat je, kterou komponentu aktuálně procházíme.

Definition

Řekneme, že graf $G = (V, E)$ je

- ▶ **souvislý**, jestliže má právě jednu souvislou komponentu;
- ▶ **vrcholově k -souvislý**, jestliže má alespoň $k + 1$ vrcholů a bude souvislý po odebrání libovolné podmnožiny $k - 1$ vrcholů;
- ▶ **hranově k -souvislý**, jestliže bude souvislý po odebrání libovolné podmnožiny $k - 1$ hran.

Pro hledání všech souvislých komponent v grafu lze užít prohledávání — dodatečnou informací, kterou musíme zpracovávat je, kterou komponentu aktuálně procházíme.

Definition

Řekneme, že graf $G = (V, E)$ je

- ▶ **souvislý**, jestliže má právě jednu souvislou komponentu;
- ▶ **vrcholově k -souvislý**, jestliže má alespoň $k + 1$ vrcholů a bude souvislý po odebrání libovolné podmnožiny $k - 1$ vrcholů;
- ▶ **hranově k -souvislý**, jestliže bude souvislý po odebrání libovolné podmnožiny $k - 1$ hran.

Silnější souvislost grafu je žádoucí např. u síťových aplikací, kdy klient požaduje značnou redundanci poskytovaných služeb v případě výpadku některých linek (tj. hran) nebo uzlů (tj. vrcholů).

Pro hledání všech souvislých komponent v grafu lze užít prohledávání — dodatečnou informací, kterou musíme zpracovávat je, kterou komponentu aktuálně procházíme.

Definition

Řekneme, že graf $G = (V, E)$ je

- ▶ **souvislý**, jestliže má právě jednu souvislou komponentu;
- ▶ **vrcholově k -souvislý**, jestliže má alespoň $k + 1$ vrcholů a bude souvislý po odebrání libovolné podmnožiny $k - 1$ vrcholů;
- ▶ **hranově k -souvislý**, jestliže bude souvislý po odebrání libovolné podmnožiny $k - 1$ hran.

Silnější souvislost grafu je žádoucí např. u síťových aplikací, kdy klient požaduje značnou redundanci poskytovaných služeb v případě výpadku některých linek (tj. hran) nebo uzlů (tj. vrcholů). Speciální případ: 2-souvislý graf je takový souvislý graf o alespoň třech vrcholech, kdy vynecháním libovolného vrcholu nenarušíme jeho souvislost.

Theorem

Pro graf $G = (V, E)$ s alespoň třemi vrcholy jsou následující podmínky ekvivalentní:

- ▶ *G je (vrcholově) 2-souvislý;*
- ▶ *každé dva vrcholy v a w v grafu G leží na společné kružnici;*

Theorem

Pro graf $G = (V, E)$ s alespoň třemi vrcholy jsou následující podmínky ekvivalentní:

- ▶ *G je (vrcholově) 2-souvislý;*
- ▶ *každé dva vrcholy v a w v grafu G leží na společné kružnici;*

Obecnější je tzv. **Mengerova věta**:

Theorem

Pro každé dva vrcholy v a w v grafu $G = (V, E)$ je počet hranově různých cest z v do w roven minimálnímu počtu hran, které je třeba odstranit, aby se v a w ocitly v různých komponentách vzniklého grafu.

Plán přednáky

Literatura

Algoritmy a reprezentace grafů

Domácí úlohy z minulého týdne

Prohledávání do šířky a do hloubky

Související komponenty grafu

Nejkratší cesty

Metrika na grafech

Dijkstrův algoritmus pro hledání nejkratších cest

Na každém (neorientovaném) grafu definujeme **vzdálenost uzlů** v a w jako číslo $d_G(v, w)$, které je rovno počtu hran v nejkratší možné cestě z v do w . Pokud cesta neexistuje, píšeme $d_G(v, w) = \infty$.

Na každém (neorientovaném) grafu definujeme **vzdálenost uzlů** v a w jako číslo $d_G(v, w)$, které je rovno počtu hran v nejkratší možné cestě z v do w . Pokud cesta neexistuje, píšeme $d_G(v, w) = \infty$.

Budeme v dalším uvažovat pouze souvislé grafy G . Pak pro takto zadanou funkci $d_G : V \times V \rightarrow \mathbb{N}$ platí obvyklé tři vlastnosti vzdálenosti:

- ▶ $d_G(v, w) \geq 0$ a přitom $d_G(v, w) = 0$ právě, když $v = w$;
- ▶ vzdálenost je symetrická, tj $d_G(v, w) = d_G(w, v)$;
- ▶ platí trojúhelníková nerovnost, tj. pro každou trojici vrcholů v, w, z platí

$$d_G(v, z) \leq d_G(v, w) + d_G(w, z).$$

Na každém (neorientovaném) grafu definujeme **vzdálenost uzlů** v a w jako číslo $d_G(v, w)$, které je rovno počtu hran v nejkratší možné cestě z v do w . Pokud cesta neexistuje, píšeme $d_G(v, w) = \infty$.

Budeme v dalším uvažovat pouze souvislé grafy G . Pak pro takto zadanou funkci $d_G : V \times V \rightarrow \mathbb{N}$ platí obvyklé tři vlastnosti vzdálenosti:

- ▶ $d_G(v, w) \geq 0$ a přitom $d_G(v, w) = 0$ právě, když $v = w$;
- ▶ vzdálenost je symetrická, tj $d_G(v, w) = d_G(w, v)$;
- ▶ platí trojúhelníková nerovnost, tj. pro každou trojici vrcholů v, w, z platí

$$d_G(v, z) \leq d_G(v, w) + d_G(w, z).$$

Říkáme, že d_G je **metrika na grafu** G .

Na každém (neorientovaném) grafu definujeme **vzdálenost uzlů** v a w jako číslo $d_G(v, w)$, které je rovno počtu hran v nejkratší možné cestě z v do w . Pokud cesta neexistuje, píšeme $d_G(v, w) = \infty$.

Budeme v dalším uvažovat pouze souvislé grafy G . Pak pro takto zadanou funkci $d_G : V \times V \rightarrow \mathbb{N}$ platí obvyklé tři vlastnosti vzdálenosti:

- ▶ $d_G(v, w) \geq 0$ a přitom $d_G(v, w) = 0$ právě, když $v = w$;
- ▶ vzdálenost je symetrická, tj $d_G(v, w) = d_G(w, v)$;
- ▶ platí trojúhelníková nerovnost, tj. pro každou trojici vrcholů v, w, z platí

$$d_G(v, z) \leq d_G(v, w) + d_G(w, z).$$

Říkáme, že d_G je **metrika na grafu** G .

Metrika na grafu splňuje navíc:

- ▶ $d_G(v, w)$ má vždy nezáporné celočíselné hodnoty;
- ▶ je-li $d_G(v, w) > 1$, pak existuje nějaký vrchol z různý od v a w a takový, že $d_G(v, w) = d_G(v, z) + d_G(z, w)$.

Každá funkce d_G s výše uvedenými pěti vlastnostmi na $V \times V$ je metrikou grafu s vrcholy G .

Nejkratší cestu v grafu, která vychází z daného uzlu v a končí v jiném uzlu w můžeme hledat pomocí prohledávání grafu do šířky. Při tomto typu prohledávání totiž postupně diskutujeme vrcholy, do kterých se umíme dostat z výchozího vrcholu po jediné hraně, poté projdeme všechny, které mají vzdálenost nejvýše 2 atd. Na této jednoduché úvaze je založen jeden z nejpoužívanějších grafových algoritmů – tzv. **Dijkstrův algoritmus**.

Nejkratší cestu v grafu, která vychází z daného uzlu v a končí v jiném uzlu w můžeme hledat pomocí prohledávání grafu do šířky. Při tomto typu prohledávání totiž postupně diskutujeme vrcholy, do kterých se umíme dostat z výchozího vrcholu po jediné hraně, poté projdeme všechny, které mají vzdálenost nejvýše 2 atd. Na této jednoduché úvaze je založen jeden z nejpoužívanějších grafových algoritmů – tzv. **Dijkstrův algoritmus**.

Tento algoritmus hledá nejkratší cesty v realističtější podobě, kdy jednotlivé hrany e jsou ohodnoceny „vzdálenostmi“, tj. kladnými reálnými čísly $w(e)$. Kromě aplikace na hledání vzdáleností v silničních nebo jiných sítích to mohou být také výnosy, toky v sítích atd.

- ▶ Vstupem algoritmu je graf $G = (V, E)$ s ohodnocením hran a počáteční vrchol v_0 .

- ▶ Vstupem algoritmu je graf $G = (V, E)$ s ohodnocením hran a počáteční vrchol v_0 .
- ▶ Výstupem je ohodnocení vrcholů čísly $d_w(v)$, která udávají nejmenší možný součet ohodnocení hran podél cest z vrcholu v_0 do vrcholu v .

Postup dobře funguje v orientovaných i neorientovaných grafech.

- ▶ Vstupem algoritmu je graf $G = (V, E)$ s ohodnocením hran a počáteční vrchol v_0 .
- ▶ Výstupem je ohodnocení vrcholů čísly $d_w(v)$, která udávají nejmenší možný součet ohodnocení hran podél cest z vrcholu v_0 do vrcholu v .

Postup dobře funguje v orientovaných i neorientovaných grafech. Je skutečně podstatné, že všechna naše ohodnocení jsou kladná. Zkusme si rozmyslet třeba cestu P_3 se záporně ohodnocenou prostřední hranou. Při procházení sledu mezi krajními vrcholy bychom „vzdálenost“ zmenšovali každým prodloužením sledu o průchod prostřední hranou tam a zpět.

- ▶ Vstupem algoritmu je graf $G = (V, E)$ s ohodnocením hran a počáteční vrchol v_0 .
- ▶ Výstupem je ohodnocení vrcholů čísly $d_w(v)$, která udávají nejmenší možný součet ohodnocení hran podél cest z vrcholu v_0 do vrcholu v .

Postup dobře funguje v orientovaných i neorientovaných grafech. Je skutečně podstatné, že všechna naše ohodnocení jsou kladná. Zkusme si rozmyslet třeba cestu P_3 se záporně ohodnocenou prostřední hranou. Při procházení sledu mezi krajními vrcholy bychom „vzdálenost“ zmenšovali každým prodloužením sledu o průchod prostřední hranou tam a zpět.

U orientovaných grafů bude algoritmus fungovat, pokud graf nebude obsahovat kružnici se záporným součtem ohodnocení jejích hran.

Dijkstrův algoritmus vyžaduje jen drobnou modifikaci obecného prohledávání do šířky:

- ▶ U každého vrcholu v budeme po celý chod algoritmu udržovat číselnou hodnotu $d(v)$, která bude horním odhadem skutečné vzdálenosti vrcholu v od vrcholu v_0 .

Dijkstrův algoritmus vyžaduje jen drobnou modifikaci obecného prohledávání do šířky:

- ▶ U každého vrcholu v budeme po celý chod algoritmu udržovat číselnou hodnotu $d(v)$, která bude horním odhadem skutečné vzdálenosti vrcholu v od vrcholu v_0 .
- ▶ Množina již zpracovaných vrcholů bude v každém okamžiku obsahovat ty vrcholy, u kterých již nejkratší cestu známe, tj. $d(v) = d_w(v)$.

Dijkstrův algoritmus vyžaduje jen drobnou modifikaci obecného prohledávání do šířky:

- ▶ U každého vrcholu v budeme po celý chod algoritmu udržovat číselnou hodnotu $d(v)$, která bude horním odhadem skutečné vzdálenosti vrcholu v od vrcholu v_0 .
- ▶ Množina již zpracovaných vrcholů bude v každém okamžiku obsahovat ty vrcholy, u kterých již nejkratší cestu známe, tj. $d(v) = d_w(v)$.
- ▶ Do množiny aktivních (právě zpracovávaných) vrcholů W zařadíme vždy právě ty vrcholy y z množiny spících vrcholů Z , pro které je $d(y) = \min\{d(z); z \in Z\}$.

Dijkstrův algoritmus

Předpokládáme, že graf G má alespoň dva vrcholy.

- ▶ *Iniciační krok:* Nastavíme hodnoty u všech $v \in V$,

$$d(v) = \begin{cases} 0 & \text{pro } v = v_0 \\ \infty & \text{pro } v \neq v_0, \end{cases}$$

nastavíme $Z = V$, $W = \emptyset$.

Dijkstrův algoritmus

Předpokládáme, že graf G má alespoň dva vrcholy.

- ▶ *Iniciační krok:* Nastavíme hodnoty u všech $v \in V$,

$$d(v) = \begin{cases} 0 & \text{pro } v = v_0 \\ \infty & \text{pro } v \neq v_0, \end{cases}$$

nastavíme $Z = V$, $W = \emptyset$.

- ▶ *Test cyklu:* Pokud není ohodnocení všech vrcholů $y \in Z$ rovno ∞ , pokračujeme dalším krokem, v opačném případě algoritmus končí.

► *Aktualizace statutu vrcholů:*

- Najdeme množinu N všech vrcholů $v \in Z$, pro které $d(v)$ nabývá nejmenší možné hodnoty

$$\delta = \min\{d(y); y \in Z\};$$

- posledně zpracované aktivní vrcholy W přesuneme do množiny zpracovaných a za nové aktivní vrcholy zvolíme $W = N$ a odebereme je ze spících, tj. množina spících bude nadále $Z \setminus N$.

► *Aktualizace statutu vrcholů:*

- Najdeme množinu N všech vrcholů $v \in Z$, pro které $d(v)$ nabývá nejmenší možné hodnoty

$$\delta = \min\{d(y); y \in Z\};$$

- posledně zpracované aktivní vrcholy W přesuneme do množiny zpracovaných a za nové aktivní vrcholy zvolíme $W = N$ a odebereme je ze spících, tj. množina spících bude nadále $Z \setminus N$.
- *Tělo hlavního cyklu:* Pro všechny hrany v množině E_{WZ} všech hran vycházejících z některého aktivního vrcholu v a končících ve spícím vrcholu y opakujeme:
 - Vybereme dosud nezpracovanou hranu $e \in E_{WZ}$;
 - Pokud je $d(v) + w(e) < d(y)$, nahradíme $d(y)$ touto menší hodnotou a jako předchůdce uzlu y označíme uzel v .

Theorem

Pro všechny vrcholy v v souvislé komponentě vrcholu v_0 najde Dijkstraův algoritmus vzdálenosti $d_w(v)$. Vrcholy ostatních souvislých komponent zůstanou ohodnoceny $d(v) = \infty$. Algoritmus lze implementovat tak, že ukončí svoji práci v čase $O(n \log n + m)$, kde n je počet vrcholů a m je počet hran v grafu G .